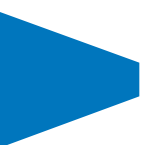

4 juni 2025, Enschede

Verankering van cultuureducatie en de nieuwe kerndoelen

Onderwerpen:

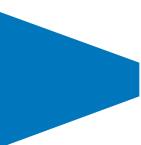
- Wat is er bekend over de nieuwe kerndoelen?
- En in welk perspectief kun je die plaatsen?
- Waar kun je nu al mee aan de slag?

Verankering van cultuureducatie

Er zijn plannen om:

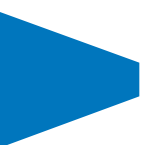
- Het leergebied kunstzinnige vorming beter te verankeren in het curriculum van de school door vernieuwen van kerndoelen
- Ondersteunende organisaties structureel te financieren door de CMK regeling structureel te maken.
- afspraken te maken over een minimaal aanbod in gemeenten op het gebied van cultuur

(als het allemaal doorgaat ...)

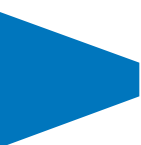
Stelling 1

Ik ben positief over het perspectief voor het leergebied kunstzinnige vorming in mijn school.

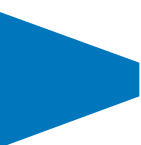
Huidige kerndoelen primair onderwijs

- 54: De leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.
- 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.
- 56: De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Stelling 2

Met de huidige kerndoelen kan ik prima werken.

Waarom aanpassen?

- Inhoud is verouderd
- Gebrek aan duidelijkheid en houvast
- Meer aandacht voor culturele diversiteit
- Focus op vaardigheden van de toekomst
- Betere samenhang tussen vakken
- Meer kansengelijkheid

Context van de nieuwe (concept)kerndoelen

onderwijsontwikkeling op verschillende niveaus

<i>Leerplanniveau:</i>	<i>Bereik:</i>	<i>Betrokkenen:</i>	<i>Leerplanproducten:</i>
Macro	Het nationale onderwijsstelsel	Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	• Kerndoelen 54, 55, 56 • Leerplankader kunstzinnige oriëntatie • TuLE
Meso	De school	De schoolleiding en icc-er	• Schoolbeleidsplan • Cultuurbeleidsplan (met uitwerking voor kunstzinnige oriëntatie)
Micro	• Het leerjaar • Het leergebied op school • De projecten • De lessen	de leraar en de groep	• Onderwijsprogramma kunstzinnige oriëntatie • Methode • Lessen en (buitenschoolse) activiteiten • Onderwijsmaterialen

Nieuwe kerndoelen: de techniek

aanbodsdoelen

beheersingsdoelen

ervaringsdoelen

hybride doelen

Raamwerk,
karakteristiek,
begrippenlijst

Relaties met
andere
leergebieden

Overzicht nieuwe kerndoelen

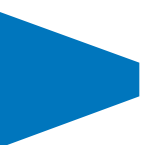
Domein		Kerndoel po/so	Kerndoel onderbouw v(s)o
Artistiek creatief vermogen	1.	De leerling gebruikt creatieve maak- en denkstrategieën in een iteratief kunstzinnig proces en reflecteert op gemaakte keuzes.	De leerling gebruikt creatieve maak- en denkstrategieën in een iteratief kunstzinnig proces en reflecteert op gemaakte keuzes.
	2.	De leerling onderzoekt het eigen artistiek creatief vermogen.	De leerling onderzoekt het eigen artistiek creatief vermogen.
	3.	De leerling onderzoekt en waardeert betekenissen van kunst en cultuur.	De leerling onderzoekt en waardeert betekenissen van kunst en cultuur.
Maken en betekenis geven	4.	De leerling drukt zich zowel individueel als in samenwerking met anderen, betekenisvol uit in vormen van kunst.	De leerling drukt zich, zowel individueel als in samenwerking met anderen, betekenisvol uit in vormen van kunst.
	5.	De leerling gebruikt technieken en vaardigheden bij het maken van individueel en gezamenlijk werk.	De leerling kiest en gebruikt bekende en nieuwe technieken en vaardigheden bij het maken van individueel en gezamenlijk werk.
Meemaken en betekenis geven	6.	De leerling neemt deel aan diverse kunstzinnige en culturele activiteiten en reflecteert op eigen ervaringen en die van anderen.	De leerling neemt deel aan diverse kunstzinnige en culturele activiteiten en toont inzicht in kunst- en cultuuruitingen.
	7.	De leerling verkent de achtergrond van kunstzinnige en cultuurhistorische uitingen.	De leerling onderzoekt de achtergrond van kunstzinnige en cultuurhistorische uitingen en de functie van kunst en cultuur op de samenleving.

Overzicht nieuwe kerndoelen

Domein		Kerndoel po/so
Artistiek creatief vermogen	1.	De leerling gebruikt creatieve maak- en denkstrategieën in een iteratief kunstzinnig proces en reflecteert op gemaakte keuzes.
	2.	De leerling onderzoekt het eigen artistiek creatief vermogen.
	3.	De leerling onderzoekt en waardeert betekenissen van kunst en cultuur.
Maken en betekenis geven	4.	De leerling drukt zich zowel individueel als in samenwerking met anderen, betekenisvol uit in vormen van kunst.
	5.	De leerling gebruikt technieken en vaardigheden bij het maken van individueel en gezamenlijk werk.
Meemaken en betekenis geven	6.	De leerling neemt deel aan diverse kunstzinnige en culturele activiteiten en reflecteert op eigen ervaringen en die van anderen.
	7.	De leerling verkent de achtergrond van kunstzinnige en cultuurhistorische uitingen.

Kerndoel 1: Creatieve maak- en denkstrategieën

Kerndoel po/so	Kerndoel onderbouw v(s)o
Doelzin:	
De leerling gebruikt creatieve maak- en denkstrategieën in een iteratief kunstzinnig proces en reflecteert op gemaakte keuzes.	De leerling gebruikt creatieve maak- en denkstrategieën in een iteratief kunstzinnig proces en reflecteert op gemaakte keuzes.
Het gaat hierbij om:	
• omgaan met speelruimte: experimenteren, improviseren, spelen met materialen en technieken, met beweging, met spel, klank en instrumenten en combinaties daarvan; • onderzoeken van verschillende ideeën, mogelijkheden en oplossingen bij het maken van individuele en gezamenlijke kunstzinnige uitingen; • gebruiken van ideeën van andere makers als inspiratie voor individuele en gezamenlijke kunstzinnige uitingen; • gebruiken van bronnen als inspiratie voor individuele en gezamenlijke kunstzinnige uitingen; • evalueren, met gebruik van vaktaal, van de keuzes in het proces en onderzoeken van verbeteringen.	• omgaan met speelruimte en selecteren van creatieve strategieën bij het maken en meemaken; • onderzoeken van verschillende ideeën, mogelijkheden en oplossingen bij het maken van individuele en gezamenlijke kunstzinnige uitingen; • gebruiken van ideeën, perspectieven en inzichten van andere makers als inspiratie voor individuele en gezamenlijke kunstzinnige uitingen; • selecteren en gebruiken van analoge en digitale, visuele en auditieve bronnen, als inspiratie voor individuele en gezamenlijke kunstzinnige uitingen; • evalueren, met gebruik van vaktaal, van de keuzes in het proces en onderzoeken van verbeteringen.

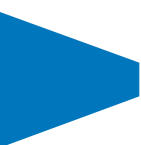
Kerndoel 1: Te denken valt aan:

Primair onderwijs:

- zo veel mogelijk nieuwe ideeën uitproberen met technieken en materialen en daarbinnen keuzes maken;
- een onderwerp kiezen en daar op verschillende manieren vorm aan geven;
- ideeën van elkaar combineren om iets nieuws te maken;
- kijken of luisteren naar werk van makers en ideeën gebruiken in eigen werk;
- tijdens een voortgangsgesprek vertellen welke technieken er gebruikt zijn en vervolgstappen bespreken.

Kerdoel 2: Reflecteren op creatieve vermogens

Kerdoel po/so	Kerdoel onderbouw v(s)o
Doelzin:	
De leerling onderzoekt het eigen artistiek creatief vermogen.	De leerling onderzoekt het eigen artistiek creatief vermogen.
Het gaat hierbij om:	
• oriënteren op artistieke voorkeuren: technieken, materialen, middelen;	• verkennen van artistieke voorkeuren: technieken, materialen, middelen, thema, stijl, genre;
• maken van keuzes in relatie tot het proces en product;	• inschatten van eigen creatieve vermogens en het maken van keuzes in relatie tot het proces en het product;
• tonen van het gemaakte werk in een tentoonstelling of voorstelling;	• tonen van het gemaakte werk in een tentoonstelling of voorstelling;
• waarderen van individuele en gezamenlijke kunstzinnige uitingen;	• waarderen van individuele en gezamenlijke kunstzinnige uitingen;
• verwoorden van eigen artistieke voorkeuren.	• verwoorden van eigen artistieke voorkeuren.

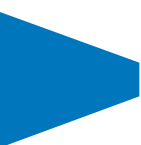
Kerdoel 2: Te denken valt aan:

Primair onderwijs:

- kennismaken met verschillende technieken, bijvoorbeeld: een schildertechniek of digitale fotografie, hiphoptechnieken, wereldtanstechnieken;
- materialen kiezen en onderzoeken hoe deze te gebruiken;
- inrichten van klas met grote en kleine ontdekkingen, en successen vieren;
- eigen kunstzinnige bijdrage waarderen;
- oud en nieuw werk vergelijken om groei zichtbaar te maken en voorkeuren aan te geven.

Kerdoel 3: Betekenis geven

Kerdoel po/so	Kerdoel onderbouw v(s)o
Doelzin:	
De leerling onderzoekt en waardeert betekenissen van kunst en cultuur.	De leerling onderzoekt en waardeert betekenissen van kunst en cultuur.
Het gaat hierbij om:	
• beschouwen van individuele en gezamenlijke uitingen van kunst en cultuur; • beschouwen van uitingen van kunst en cultuur van uiteenlopende makers; • beschrijven van uitingen van kunst en cultuur, met gebruik van vaktaal; • vragen stellen over uitingen van kunst en cultuur; • verwoorden van een mening over uitingen van kunst en cultuur.	• beschouwen van individuele en gezamenlijke kunstzinnige uitingen en van uitingen van kunst en cultuur van uiteenlopende makers, vanuit verschillende perspectieven; • interpreteren van uitingen van kunst en cultuur, met gebruik van vaktaal; • benoemen van vormgevingselementen; • gebruiken van bronnen over makers, het werk en de context; • onderbouwen van een mening over uitingen van kunst en cultuur.

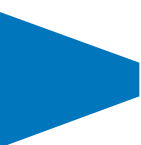
Kerdoel 3: Te denken valt aan

Primair onderwijs:

- kijken en luisteren naar eigen en gezamenlijk kunstzinnig werk;
- kijken en luisteren naar werk van makers uit verschillende landen;
- taal geven aan bijvoorbeeld gebouwen, objecten, beelden, dans, muziek, film, rituelen, mode of toegepaste kunst door kenmerken van het werk te beschrijven;
- vragen stellen over wat er wordt verbeeld en waar het werk over gaat;
- uitwisselen van persoonlijke zienswijzen, oordeel uitstellen en ruimte geven aan emoties.

Kerdoel 4: Verbeelden en creëren

Kerdoel po/so	Kerdoel onderbouw v(s)o
Doelzin:	
De leerling drukt zich zowel individueel als in samenwerking met anderen, betekenisvol uit in vormen van kunst.	De leerling drukt zich zowel individueel als in samenwerking met anderen, betekenisvol uit in vormen van kunst.
Het gaat hierbij om:	
• verbeelden van verhalen, ideeën, gedachten, ervaringen, gevoelens; • maken van een kunstzinnige uiting als reactie op maatschappelijke vraagstukken en gebeurtenissen; • ontwerpen en realiseren van ideeën in een toegepaste vorm; • herinterpreteren van bestaand werk; • gebruiken van dansante, theatrale, muzikale, fotografische, filmische en beeldende vormgevingselementen bij het maken van eigen werk.	• verbeelden van verhalen, ideeën, gedachten, ervaringen, gevoelens; • maken van een kunstzinnige uiting als reactie op maatschappelijke vraagstukken en gebeurtenissen; • ontwerpen en realiseren van ideeën in een toegepaste vorm; • herinterpreteren van bestaand werk; • bewust gebruiken van dansante, theatrale, muzikale, fotografische, filmische en beeldende vormgevingselementen bij het maken van eigen werk.

Kerdoel 4: Te denken valt aan

Primair onderwijs:

- verbeelden van een vakantieavontuur in een gezamenlijke kunstzinnige uiting;
- herontwerp maken voor een plek in de buurt in samenhang met andere leergebieden;
- ontwerpen van een gebouw, kleding, interieur, product (bijvoorbeeld een spel) voor een bepaalde doelgroep;
- een bestaand lied op een eigen manier zingen;
- werk van kunstenaars vergelijken en die inzichten toepassen in eigen werk.

Kerdoel 5: Kunstzinnige technieken en vaardigheden

Kerdoel po/so	Kerdoel onderbouw v(s)o
Doelzin:	
De leerling gebruikt technieken en vaardigheden bij het maken van individueel en gezamenlijk werk.	De leerling kiest en gebruikt bekende en nieuwe technieken en vaardigheden bij het maken van individueel en gezamenlijk werk.
Het gaat hierbij om:	
• gebruiken van muzikale technieken en instrumenten; • gebruiken van beeldende materialen, technieken en gereedschappen; • gebruiken van fotografische en filmische technieken; • gebruiken van dansante technieken; • gebruiken van theatrale technieken.	• gebruiken van muzikale technieken en instrumenten; • gebruiken van beeldende materialen, technieken en gereedschappen; • gebruiken van fotografische en filmische technieken; • gebruiken van dansante technieken; • gebruiken van theatrale technieken.

Kerdoel 5: Kunstzinnige technieken en vaardigheden

Kerdoel po/so
Doelzin:
De leerling gebruikt technieken en vaardigheden bij het maken van individueel en gezamenlijk werk.
Het gaat hierbij om:
• gebruiken van muzikale technieken en instrumenten; • gebruiken van beeldende materialen, technieken en gereedschappen; • gebruiken van fotografische en filmische technieken; • gebruiken van dansante technieken; • gebruiken van theatrale technieken.

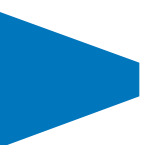
Kerdoel 5: Te denken valt aan

Primair onderwijs:

- zingen, componeren, improviseren, spelen, lezen en noteren, luisteren van en bewegen op muziek;
- teken-, schilder- en drukwerktechnieken, constructieve, plastische technieken en textiele technieken, digitale technieken, mixed-mediatechnieken;
- eenvoudige composities maken met beeld en geluid en rekening houden met perspectief, kadering, kleur, contrast, belichting;
- motoriek en coördinatie, balans en lichaamshouding met gebruik van ruimte, tijd en kracht;
- een karakter spelen en beweging, houding, gebaren, mimiek, stem en taal gebruiken.

Kerdoel 6: Kunst en cultuur beleven

Kerdoel po/so	Kerdoel onderbouw v(s)o
Doelzin:	
De leerling neemt deel aan diverse kunstzinnige en culturele activiteiten en reflecteert op eigen ervaringen en die van anderen.	De leerling neemt deel aan diverse kunstzinnige en culturele activiteiten en toont inzicht in kunst- en cultuuruitingen.
Het gaat hierbij om:	
• omgaan met de gebruiken of gewoonten bij deelname aan kunstzinnige en culturele activiteiten in uiteenlopende culturele contexten; • uitwisselen van ervaringen in interactie met professionele makers; • respect tonen voor uiteenlopende opvattingen en belevingen van anderen; • vergelijken van interesses en voorkeuren voor kunstzinnige uitingsvormen; • reflecteren op de ervaringen in woord, beeld en klank met aandacht voor inhoud, vorm en betekenis.	• omgaan met de gebruiken of gewoonten bij deelname aan kunstzinnige en culturele activiteiten in uiteenlopende contexten; • uitwisselen van ervaringen in interactie met professionele makers; • beschrijven van het effect van de gebruikte technieken en vormgevingselementen op de ervaring; • vergelijken van interesses en voorkeuren voor kunstzinnige uitingsvormen; • vastleggen van ervaringen in woord, beeld en klank met aandacht voor inhoud, vorm en betekenis.

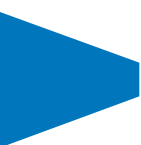
Kerdoel 6: Te denken valt aan

Primair onderwijs:

- de reactie afstemmen op het doel, de functie en de context van de activiteit, zoals het geven van aandacht en applaus in een theater, of het niet aanraken van kunstwerken in een museum;
- onder leiding van makers een eigen interpretatie van een scène naspelen;
- vertellen wat is opgevallen over de inhoud en de vorm van een toneelstuk, het decor en de kleding;
- een keuze maken voor een activiteit op basis van eerdere ervaringen;
- een verwerkingsopdracht in de vorm van een scène, lied, animatie of een beeld naar aanleiding van een tentoonstelling, film of theaterstuk.

Kerdoel 7: Kunst en cultuur in context

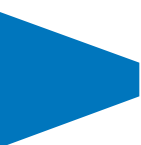
Kerdoel po/so	Kerdoel onderbouw v(s)o
Doelzin:	
De leerling verkent de achtergrond van kunstzinnige en cultuurhistorische uitingen.	De leerling onderzoekt de achtergrond van kunstzinnige en cultuurhistorische uitingen en de functie van kunst en cultuur op de samenleving .
Het gaat hierbij om:	
• verkennen van actuele en historische uitingen van kunst en erfgoed in cultuur; • verkennen wat de invloed is van tijd en plaats op het werk van makers; • oriënteren op de functie en waarde van uitingen van kunst en cultuur.	• vergelijken van diverse, actuele en historische uitingen van kunst en erfgoed in cultuur; • vragen stellen over de invloed van tijd en plaats op het werk van makers; • vragen stellen over de invloed van kunst op de samenleving; • beoordelen van de functie en betekenis van kunst en cultuur in het eigen leven.

Kerdoel 7: Te denken valt aan

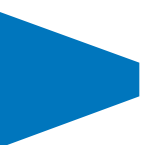
Primair onderwijs:

- een verzameling van diverse kunstzinnige uitingen aanleggen van makers met een uiteenlopende achtergrond;
- praten over waarom en hoe een historisch gebouw een nieuwe functie krijgt, zoals een culturele ruimte, kantoor of restaurant;
- praten over de verschillen tussen oude en nieuwe uitingen van kunst en cultuur, of over de kenmerken van uitingen van kunst van makers uit andere landen.

Stelling 3

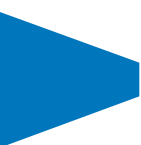
Dit zou wel kunnen werken bij ons op school

Vervolg en concept planning

beproeving van de concept-kerndoelen door scholen (net afgerond).

- Mei 2025 start bijstelling nav de ervaringen
- November 2025 presentatie definitieve conceptkerndoelen
- Begin 2026 op zijn vroegst de start van het wetgevingstraject (1,5 jaar)
- Schooljaar 28-29 invoering van de kerndoelen

Wat kun je nu doen?

Vooruitlopend op het formele traject kun je het volgende doen:

- Ontwikkel je cultuuronderwijs door in lijn met deze kerndoelen: denk meer doelgericht.
- Werken aan de verdere integratie van cultuur in andere leergebieden
- Zoek de samenwerking op met culturele instellingen
- Denk na hoe je (kunstvak) expertise in je school brengt

Dank u wel voor de aandacht

